ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1989: ಒಂದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಚರಣ ಎಲ್. ಕಾಳೆ[1] & ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಸಿ. ನಾಟೀಕಾರ[2]

[1]ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

[2]ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.17806079

ABSTRACT:

ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಬೇರೂರಿರುವ ಜಾತಿತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1989 ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಶಾಸನವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವು ಸದರಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪುಗಳು ಮತ್ತು ತದ ನಂತರದ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಕಾನೂನು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವು ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

KEYWORDS:

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ ಕಾಯಿದೆ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು, ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಹಿಂದಿನ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ, 1955 ರ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಈ ಕಾಯಿದೆಯು, ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ನೋಡದೆ, ಅದನ್ನು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಯಿದೆಯು ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಆಸ್ತಿಯ ಒತ್ತುವರಿ, ಮನುಷ್ಯ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವ ಕೃತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರದಂತಹ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ. ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ವಿಶೇಷ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕರ ನೇಮಕ ಮತ್ತು ತನಿಖಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ. ಆರೋಪಿಗಳಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಜಾಮೀನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ

ಕಾನೂನಿನ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಇದರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. 2015 ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಕಾಯಿದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಬದಲಾದ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ, ಕಡಿಮೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ತನಿಖೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವು ಕಾಯಿದೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 17ನೇ ವಿಧಿಯು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ. ಆದರೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಶಕಗಳ ನಂತರವೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಜನರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ, 1955 ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತಾದರೂ, ದೈಹಿಕ ಹಲ್ಲೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕೊಲೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ನಾಶದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು. 1980ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು ಮತ್ತು ಈ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆಯಾಗಿರದೆ, ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ದ್ವೇಷದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾನೂನುಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸಂಸತ್ತು 1989 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು. ಇದು 1990 ರ ಜನವರಿ 30 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಕಾಯಿದೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ವೇಗವು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಬದುಕನ್ನು ದುಸ್ತರಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ವಿಳಂಬದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆರೋಪಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾತಿದ್ವೇಷದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು 'ದೌರ್ಜನ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂತು. ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಅಪಮಾನ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನೀಡಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ

ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಇದು ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಶುದ್ಧ ಅಥವಾ ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ತಿನ್ನಿಸುವುದು, ಕುಡಿಸುವುದು, ಬೆತ್ತಲೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯುವುದು ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಕೃತ್ಯ ಎಸಗುವುದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದು, ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ಮತ ಹಾಕುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು ಕೂಡ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪಂಗಡದ ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನಹಾನಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸುವುದು, ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಸಗುವುದು ಅಥವಾ ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತಹ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ತಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಅಪರಾಧಗಳಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸುಳ್ಳು ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಹೂಡುವುದು ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನುಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಅಂದರೆ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ತನಿಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಆರು ತಿಂಗಳ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ತನಿಖೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ವಿಶೇಷ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕಾಯಿದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ತನಿಖಾ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ, ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅಂದರೆ ಪೊಲೀಸ್ ಉಪ ಅಧೀಕ್ಷಕ (ಡಿವೈಎಸ್‌ಪಿ) ಹಂತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತನಿಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಇದು ತನಿಖೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಧನವನ್ನು ನೀಡುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಪ ಹೊತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಜಾಮೀನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ (ಸೆಕ್ಷನ್ 18). ಇದು ಆರೋಪಿಗಳು ಕಾನೂನಿನ ಕುಣಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಇರುವ ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳು:

ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವ ಕಾಯಿದೆಯು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ತನಿಖೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳ ಕೊರತೆ. ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಭಾವಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಸಂತ್ರಸ್ತರು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನುಡಿಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳು ಕಾಯಿದೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ದ್ವೇಷ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಆರೋಪಗಳೂ ಕೇಳಿಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ, ನೈಜ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ದುರುಪಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಎಂಬುದು ಬಹುತೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. 2015ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾದ ಅಪರಾಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, 2015 ರಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಇದರ ಅನ್ವಯ, ತಲೆ ಬೋಳಿಸುವುದು, ಮೀಸೆ ತೆಗೆಸುವುದು, ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾರ ಹಾಕುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ, 2018 ರಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷ್ ಕಾಶಿನಾಥ್ ಮಹಾಜನ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಜಾಮೀನು ನಿರಾಕರಣೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣ ನೀಡಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕಾಯಿದೆಯ ಕೆಲವು ಕಠಿಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿತು. ತಕ್ಷಣದ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಜ್ಞೆ ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತನಿಖೆಯ ನಂತರವೇ ಎಫ್ಐಆರ್ ದಾಖಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿತು. ಈ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಬೃಹತ್ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2018 ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ, ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿತು ಮತ್ತು ಕಾಯಿದೆಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಜಾಮೀನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಫ್ಐಆರ್ ದಾಖಲಿಸಲು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತನಿಖೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತು. ತದನಂತರ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ಕೂಡ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿತು. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1989 ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಶಾಸನವಾಗಿರದೆ, ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆತ್ಮಗೌರವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನು ಎಷ್ಟೇ ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಮಾಜದ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗುವವರೆಗೆ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು

ಜಾಗೃತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ ಕಾಯಿದೆಯು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣದ ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಕಾನೂನಿನ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಮಾನ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. (1989). ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1989. ನವದೆಹಲಿ: ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಸಚಿವಾಲಯ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಬಿ. ಆರ್. (1979). ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು (ಸಂಪುಟ 1). ಮುಂಬೈ: ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ. (2023). ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಗಳು – ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ. ನವದೆಹಲಿ: ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.
3. ಥೋರಟ್, ಸುಖದೇವ್. (2009). ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಲಿತರು: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆ. ನವದೆಹಲಿ: ಸೇಜ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
4. ಗಲಾಂಟರ್, ಮಾರ್ಕ್. (1991). ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ. ನವದೆಹಲಿ: ಆಕ್ಸ್ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.
5. ತೆಲ್ತುಂಬ್ಡೆ, ಆನಂದ್. (2008). ಖೈರ್ಲಾಂಜಿ: ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಭಯಾನಕ ಸತ್ಯ. ನವದೆಹಲಿ: ನವಾಯನ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್.
6. ಶಾ, ಘನಶ್ಯಾಮ್. (2001). ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣ. ನವದೆಹಲಿ: ಸೇಜ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
7. ಒಮ್ವೇದತ್, ಗೇಲ್. (1994). ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕ್ರಾಂತಿ. ನವದೆಹಲಿ: ಸೇಜ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
8. ನರೂಲ, ಸ್ಮಿತಾ. (1999). ಒಡೆದ ಜನ: ಭಾರತದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲಿನ ಜಾತಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್: ಹ್ಯೂಮನ್‌ರೈಟ್ಸ್ ವಾಚ್.
9. ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು. (2018). ಡಾ. ಸುಭಾಷ್ ಕಾಶಿನಾಥ್ ಮಹಾಜನ್ ವಿರುದ್ಧ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ. (ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಂಖ್ಯೆ 416/2018), ಭಾರತದ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.